

Viðmerkingar:

Sigvald Kristiansen:

- Tey veiku eru ikki væl fyri

Upptøkumøguleikar og bíðilistar á ymskum stovnum fyri eldri

Eg havi áður í Sosialinum umrøtt viðurskiftini hjá teimum eldru og ávíst, at stórvirðir eru á fleiri búplássum á ellisheimum, røktarheimum, sambýlum og eldrabýlum. Vit vita, hvussu nógv búpláss eru tøk, og vit vita eisini, hvussu nógv nevndu standa á

bíðilista til hesi pláss. Vit mugu rokna við, at tey, sum søkja um at koma inn til stovs - annaðhvørt til fast upphald ella til umlættingar - hava veruligar grundir fyri at gera hetta. Tað kunna vera persónligar grundir so sum sjúka ella brek, ótryggleiki, einsemi, elli, ongan

avvarðandi til at taka sær av teimum ella annað.

I dag hava vit 327 búpláss - og her er iroknað umlættingarplássini - í landinum. Á bíðilista standa í løtuni 644. Tað eru tey eldru, sum søkja um upptøku á tilikum heimum, og lang tíð kann ganga, áðrenn hetta ynskið

verður gingið á móti, ja, hjá nógvum upp til fleiri ár. Tað skilst væl, at tað má ganga lang tíð, tá tað eru dupult so nógv sum søkja, sum pláss eru til. Til samans er tað út ímóti 1000 fólk, sum hava ein ella annan tørv fyri at koma á eitt heim fyri eldri. Ivaleyst fáa tey fyrimun, sum hava tann mest neyðuga tørv.

Ein kann spyrja seg sjálvan, hvussu tað ber til, at so nógv vilja koma inn á ein stovn á ellisárum í staðin fyri at búgva heima. Tað gjørdur tey jú fyrr í tíðini, og nú eru eisini húsin bæði stór og góð við øllum móguligum hentleikum. Hetta hevur ofta verið ført fram av bæði høgum og lágun, og hevur kanska verið við til at seinka ábøtur og nýghugsan innan eldraumsorgan. Samfelagsmynstrið er jú broytt ómetaliga nógv hetta seinasta ættarliðið, vit gerast eldri og eldri, og vit verða fleiri í eldra aldrursbólkinum. Við aldrinum koma brek og sjúkur, sum ofta krevja kona røkt og viðgerð, uttan at tað tó er neyðugt at fara á sjúkrahús. Við nýggjum tíðum koma nýggj krøv bæði hjá yngri og eldri. Vit góðtaka ikki í dag, at fólk skulu liggja í einari song í einum kamari ella stovu í longri tíð - sum ofta kemur fyri - uttan at hava móguleika fyri at fáa betri umstøður til røkt og umsorgan. Tann veiki og

ússaligi verður ikki svikin av sínum avvarðandi, um hann eftir egnum ynski sleppur inn á ein stovn, sum kann geva nútíðarhóskandi røkt og tryggleika. Hesin móguleiki er bara ikki til staðar í nóg stóran mun hjá einum stórum parti av okkara eldra fólki, og hetta koma serliga tey veiku okkara millum at kenna sviðan av. Vit kunna ikki annað enn gera vart við hetta yvir fyri kommunalu- og landsins myndugleikum.

Yvirlit yvir stovnar og heim fyri eldri í hvørjari sýslu sær:

Norðoyar sýsla: Røktarheimið, Eldrasambýlið.

Vistarheimið, øll í Klaksvík. Eysturoyar sýsla: Røktar- og Ellisheimið í Runavík, Umlættingarheimið í Gøtu, Sambýlið í Fuglafirði, Sambýlið á Skála.

Norðstreymoy: Sambýlið í Kollafirði, Sambýlið í Vestmanna.

Vága sýsla: Ellis- og Røktarheimið í Miðvági.

Suðurstreymoy: Lágargarður, Ellisheimið, Eldrasambýlið, Øll í Tórshavn.

Sandoyar sýsla: Ellis- og Røktarheimið á Sandi, Eldrasambýlið í Skálavík.

Suðuroyar sýsla: Røktarheimið á Tvøroyri, Sambýlið í Vági.

Sigvald Kristiansen

Økir	Fólkatal	Yvir 65 ár	Búpláss	Bíðilisti
Norðoyar sýsla	5700	879	62	95
Eysturoyar sýsla	9831	1363	70	119
Norðstreymoy	3484	555	14	15
Vága sýsla	2620	455	34	38
Suðurstreymoy	16542	1774	89	332
Sandoyar sýsla	1472	267	18	5
Suðuroyar sýsla	5018	857	40	40
Allar Føroyar	44667	6150	327	644

Økir	% yvir 65 ár	% av búplássum	% á bíðilista
Norðoyar sýsla	15,4	7	10,8
Eysturoyar sýsla	13,9	5,1	8,7
Norðstreymoy	15,9	2,5	2,7
Vága sýsla	17,4	7,5	8,4
Suðurstreymoy	10,7	5	18,7
Sandoyar sýsla	18,1	6,7	1,9
Suðuroyar sýsla	17,1	4,7	4,7
Allar Føroyar	13,8	5,3	10,5

Vit siggja her, at Sandoyar sýsla hevur størsta tal í % av teimum yvir 65 ár, men lægsta tal á bíðilista, meðan Suðurstreymoy øvugt hevur lægsta tal í % av teimum yvir 65 ár, men hægsta tal á bíðilistanum. Av búplássum er Norðstreymoy ringast fyri, meðan Vága sýsla er best fyri. Hesi töl skulu ikki her greinast nærri út, hvor kann gera sínar metingar, men sum áður nevnt og eisini í blaðgrein fyrr gjørt vart við, so eru tey veiku okkara millum ikki so væl fyri, sum ynskjandi var, viðvíkjandi stovnsplássum og tí sum hartil hoyrir. Fyri at bota eitt sindur um hesa støðuna, er neyðugt, at menna heimarøktina, so hon verður før fyri at taka sær av teimum, sum eru ringast fyri, og tí ber ikki til at skerja jättanina til heimahjálp og heimarøkt, men okja hana munandi.

Skúlaflokkur á Tvøroyri skal umboða Føroyar á norðurlendskari ráðstevnu

Tey 22 børnini av Tvøroyri fáa eitt ógloymandi upplivisli. Men tey skulu arbeiða hart fyri ferðini tí hon kostar yvir 100.000 krónur

ÁKI BERTHOLDSSEN

Ein skúlaflokkur á Tvøroyri hevur fingið ein einstandandi tilboð.

Tey eru spurð, um tey vilja umboða Føroyar á eini norðurlendskari barnaráðstevnu, sum verður í Noregi í summar.

Og tey hava tikið av. Tað er 5. flokkur í skúlanum í Trongisvági, sum skal verja føroysku litirnar á ráðstevnunni, sum verður í Haraldsvangen í Hurdal í Noregi frá 18. til 23. mai.

Hetta er eitt pláss beint norðanfyrir høvuðsstaðin Oslo.

Endamálið við ráðstevnunni er, at børn úr ymsum norðurlondum, skulu fáa eitt sindur at vita um, hvussu børn í øðrum norðurlondum liva, hvørjar frí-

tiðarmøguleikar, tey hava, hvørjar móguleikar, tey hava at iðka ítrótt.

Tey skulu eisini tosa um ítrótt, umframt at tey sjálvandi sleppa at royna seg í ítrótti, spæli og frítíðarlívi.

Sum tað skilst, verður størsti denturin á barnaráðstevnunni á ítrótt, spæl og ymsk annað stuttligt.

Tey sleppa at rógva í kano, sigla, ganga túrar í skógnum o.a.

Tað verður skipað fyri kunningarrenning, ymsum bóltspølum, m.a. fótspøl og hokkey og øðrum ítrótti, t.d. judo, akrobatikk.

Men tað verður ikki bara spæl og gangur og levint, tí tað verða eisini ráðstevnur, bólkaráðstevnur og fundir um ymsk evni.

Skúlabørnini skulu gista í smáttum við plássu fyri 6-

8 børnum í hvørjari.

Skal arbeiðast hart

Tey 22 børnini í 5. flokki í Trongisvági fáa óivað eitt upplivisli fyri lívið.

Men áðrenn tað kemur so langt, liggur eitt hart arbeiði fyri stavn. Tí ferðin er ómetaliga dýr.

Ein av lærarunum hjá 5. flokki, Jens Johannesen, sigur, at leyðsliga met kostar ferðin onkustaðni ímillum 100.000-120.000 krónur.

Og tað er nógvur peningur hjá einum 5. flokki at savna saman, tí tey hava bara tveir mánaðir at gera tað í.

Hann er tí greiður yvir, at tað gerst ikki uttan dyggan stuðul frá kommunu, stovnum og feløgum, foreldrum og fólki sum heild.

Tey 22 børnini í 5. flokki í skúlanum í Trongisvági hava fingið eitt tilboð, sum gevur teimum eitt upplivisli fyri lívið: Tey skulu verja teir føroysku litirnar á eini norðurlendskari barnaráðstevnu í Noregi í summar. Men ferðin er ómetaliga dýr, so tey sleppa ongan veg uttan dyggan stuðul. Mynd: Leivur Nygaard